

“ Vi er rykket tættere sammen her på skolen

Horst-Werner Knüppel, skoleleder i Tønning om læringsmiljøet på skolen.

Side 7

Mindrealspædagogik

Center for Mindretalspædagogik i Haderslev har gang i mange spændende projekter. En del af dem sker i tæt samarbejde med Dansk Skoleforening for Sydslesvig

Side 5

Økologisk landbrug

Lejrskole på bondegården

Side 4

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Læreren Thora Karl og hendes elever har startet et biprojekt op på den dansk-frisiske skole i Risum.

De sværmer for bier på Risum Skole

Nu er også eleverne i Risum blevet biavlere. En emneuge efter påskeferien har været optakten til, at skolen nu producerer sin egen honning. Læs om projektet på dansk eller på friskisk.

Side 6

Institutionerne serverer sund mad til Skoleforeningens børn

Ernæring

Tysk undersøgelse viser store mangler i forhold til madkvaliteten i børnehaver og vuggestuer. Skoleforeningens daginstitutioner opfylder kravene og satser mange steder på økologi.

SYDSLESVIG. En ny undersøgelse fra den renommerede Bertelsmann Stiftung vakte i sidste uge stor opsigt i hele Tyskland. Undersøgelsen viser, at 70 procent af daginstitutionerne i Tyskland serverer mad til børnehave- og vuggestuebørn, som ikke svarer til anerkendte standarder fra Deutsche Gesellschaft für Ernährung (DGE). Der er for meget kød og for lidt frugt og grønt på daginstitutionernes madplan, konstaterer Bertelsmann-folkene. Skoleforeningens daginstitutioner har ikke været med i undersøgelsen. I børnehaverne serveres der normalt ikke varm

mad til børnene. Det gøres der i vuggestuerne, og sammenligner man madplanerne fra forskellige vuggestuer med undersøgelsen, er de sydslesvigske institutioner i top.

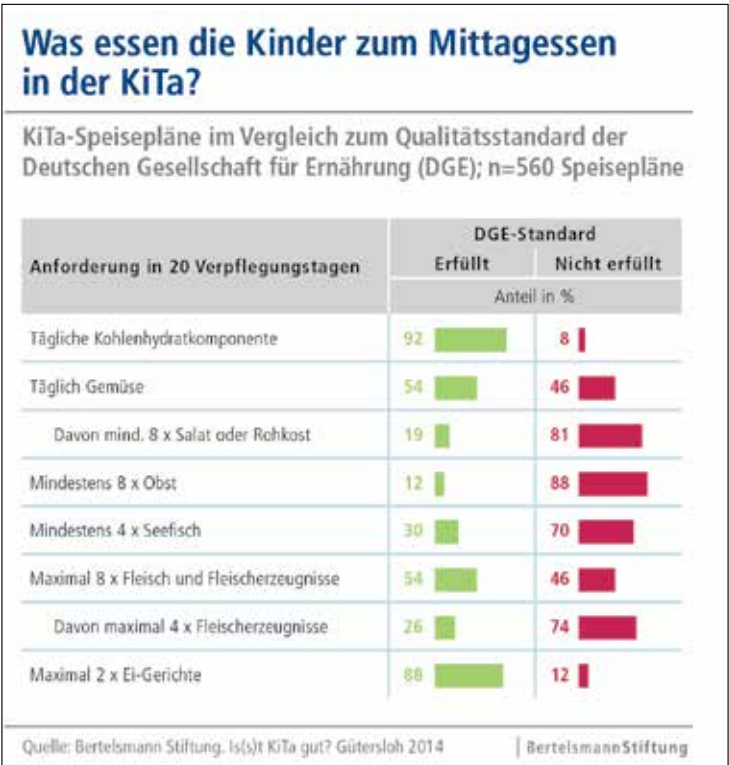
- Vi lægger meget stor vægt på sund ernæring, siger Børne- og Skolefritidschef Birgit Messerschmidt. Hun synes, at undersøgelsesresultaterne er skræmmende.

- De sydslesvigske daginstitutioner har i mange år haft en madpolitik. Sund mad er noget, der bliver nøje overvejet i de pædagogiske læreplaner og drøftes med forældrene i samarbejdsrådene, siger Birgit Messerschmidt.

I mange institutioner køber man så vidt muligt økologiske madvarer. Og det betyder ikke, at det går ud over budgettet. Undersøgelsen siger, at man burde bruge 4 euro pr. måltid. Men det kan laves mindre dyrt i Skoleforeningen.

Mere side 2

Betelsmann Stiftung har sammenlignet madplanerne i tyske daginstitutioner med de anbefalinger der kommer fra Deutsche Gesellschaft für Ernährung.

Indsigelse mod driftsrådvalg

Valg

Gymnasielærerne i Skoleforeningen har ved arbejdsretten i Flensborg gjort indsigelse mod driftsrådvalget i sidste måned. De mener, at valget er ugyldigt fordi der ikke har fundet særskilte valg sted på nogle skoler. Desuden har der efter deres mening har været fejl på valglisten, tidsfrister er ikke blevet overholdt, og valgbestyrelsen ikke har været sammensat efter reglerne. Får de medhold i arbejdsretten, og kommer der et omvalg, får det store økonomiske og organisatoriske konsekvenser for Skoleforeningen.

- Vi har gjort indsigelse mod driftsrådvalget, fordi vi mener, at driftsrådsstrukturen i Skoleforeningen er forkert. Der er for eksempel på Duborg-Skolen et overvældende flertal for, at skolen får sit eget driftsråd. Det er der ikke blevet taget hensyn til. Valget har fundet sted, uden at der på forhånd var været enighed om, hvilken struktur det skulle finde sted under, siger Pernille Engberg-Skamling fra Gymnasieskolernes Lærerforening. Driftsrådets formand, Niels Nielsen vil på nuværende tidspunkt ikke udtale sig om hvilke chancer indsigelsen har i retten.

- Vi har et møde med vores sagfører i næste uge, siger han.

Opbakning til de danske heldagsskoler

Skoler

SYDSLESVIG. Undervisningsministeriet i Kiel (MBW) har netop godkendt de syv nye heldagsskoler på Bredsted Danske Skole, Jes Kruse-Skolen i Egernfærde, A. P. Møller Skolen i Slesvig, Ejderskolen i Rendsborg samt Jens Jessen-Skolen, Gustav Johannsen-Skolen og Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg.

- Det har været en meget intensiv proces for alle involverede. Skolekontoret har været i tæt dialog med skolerne og ministeriet siden marts. Skolernes samarbejdsråd og ledelser har ydet en stor indsats, og vi er glade for, at det hele er lykkedes, og vi nu har fået den endelige godkendelse, siger skolekonsulent Eberhard von Oettingen.

- Dermed er grundlaget i hus, nu gælder det om at udvikle læringsmiljøet. Ministeriet i Kiel roser de danske skoler for at have skaffet rammerne for en ny lærings- og undervisningskultur, der samler undervisning og andre læringsaktiviteter under et tag.

Skoleforeningen er dermed kommet et langt stykke videre i processen. Sammen med heldagsskolerne i Sønder Brarup, Læk, Husum og Harslev er det samlede antal af danske heldagsskoler steget fra fire til elleve.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Leder

Forældrestyret

I Baden-Württemberg diskuterer man for tiden, om forældre og lærere skal være ligeberettiget i skolen. Denne diskussion havde vi i 1994/1995, da Skoleforeningens fællesråd nedlagte lærerrådene og forældrerådene og skabt de samarbejdsråd, som vi kender dem i dag.

Det var vores politiske vilje, at der skulle være en forældre-majoritet, og det har nu fungeret godt de sidste 20 år. Lærerrepræsentanterne og skoleinspektøren sidder inde med den faglige kompetence og har selvfølgelig mulighed for at argumentere for eller imod indkomne forslag. De pædagogisk valgte repræsentanter har stemmeret og lederen har udover taleret ansvaret for at omsætte samarbejdsrådets beslutninger.

Jeg er glad for denne konstruktion. Vi er en forældrestyre-forening, hvor det er forældrene, der beslutter, hvad der sker i institutionerne og i Skoleforeningen som helhed. Vi har mere end 400 forældrerepræsentanter rundt omkring på vores institutioner og ca. 100 medlemmer i fællesrådet. Forældredemokratiet i Skoleforeningen har været med til at skabe og er med til udvikle fællesskolekonceptet, heldagsskoleordningen, prioritering af økonomien og pædagogiske fokusområder som sikrer Skoleforeningens fremtid.

UDO JESSEN, næstformand

Tiltag, som vil ændre organisationsstrukturen i Sydslesvig, om de nu hedder »sydslesvigting« eller »regionsrådet«, går ud på, at Skoleforeningens forældrestyre med omkring 500 demokratisk valgte repræsentanter erstattes med et råd, der kun i et vist omfang vil kunne beskæftige sig med Skoleforeningens aktuelle problemstillinger. Det betyder en svækkelse af vores forældredemokrati! Skoleforeningens størrelse i forhold til de andre organisationer er så eminent stor, at det er en umuligt tankegang at ville prøve på at flette det sammen i et eneste ”regionsråd”.

Hvis jeg sagde ja til sådan et ”ting/regionsråd”, ville jeg svigte de forældre, som nu konkret beslutter, hvad der sker eller skal ske på skolerne, i daginstitutionerne og i skoleforeningen som helhed.

Jeg som forælder kan ikke forestille mig, at der i vores rækker er et ønske om at gå tilbage til et styreform, hvor jeg kan bage kager, stille borde og stole op, organisere fester og ellers bare er medlem i et rådgivende organ.

Jeg ønsker ikke at vende tilbage til et forældrerådssystem, som vi havde op til 1995! Og det er det, »ting/regionsråd« går ud på. Vi som forældre ville tabe retten til at påvirke vores egen forening. Vores fællesråd ville blive til et forældreråd uden kompetencer!

Mit perspektiv for Sydslesvig er meget mindre visionær, men kunne omsættes i morgen uden større diskussion eller konferencer: Vi skal forbedre kommunikationen indadtil i mindretallet. Samrådsformanden kunne repræsentere det danske mindretal langt mere, end det sker i dag. Styrk samarbejdet i samrådet, drop tanken om, at een forening skal være først blandt ligemænd. Stop med at dramatisere al uenighed i avisspalterne og forstå, at vi har en fælles sag - vores danske arbejde!

Der er altid frisk frugt og grønt til børnene i Kobbermølle Danske Børnehave.

Sund mad og økologi på madplanen

Daginstitutionerne

Selv med et stramt budget er det muligt at leve op til krav om sund og økologisk mad.

SYDSLESVIG. En lille rundspørge blandt sydslesvigske daginstitutioner har vist, at de godt kan være den mad bekendt, som der serveres til børnene.

Alle adspurgte institutioner overholder de anbefalinger, som Deutsche Gesellschaft für Ernährung har for børnehaver og vuggestuer. Der er mange børnehaver og vuggestuer, som endda har sund kost som en af deres mærkesager.

En af dem er daginstitutionen i Læk. Her overgår man kvalitetskravene fra Deutsche Gesellschaft für Ernährung (DGE).

- Vi har en fast rytme for den mad, vi tilbereder i vuggestuen, siger institutionens leder, Gitte Jessen.

Vi har en mos-dag, en pasta-ris-dag, en brød-dag, en suppe-gryde-rets-dag og en grød-dag. Der er kød eller fisk en gang om ugen, fortæller Gitte Jessen. Retterne er forskellige fra uge til uge, vuggestuen kører med en otte-ugers rytme.

- Med disse vilkår er det muligt at servere stort set al mad økologisk og holde budgettet på omkring to euro per måltid, fortæller Gitte Jessen.

Fokus på mad

Sund mad er efter hendes mening noget af det vigtigste i børnenes opvækst.

- Det er godt, at der med sådan en undersøgelse kommer videnskabeligt fokus på madkvaliteten i daginstitutionerne. Det viser, at emnet er ved at få en central placering i samfundet, siger hun.

Gitte Jessen kritiserer, at alt for mange børn ikke får mad beregnet til dem men til voksne. Det er også en central kritik af undersøgelsen.

- Børn er mere urolige og mere syge, hvis deres ernæring ikke er, som den skal være, siger Gitte Jessen.

Deutsche Gesellschaft für Ernährung bedømmer i øvrigt, at der burde bruges omkring fire euro pr. måltid for at sikre den kvalitet, der er nødvendig. I Læk kan man lave tilsvarende mad for det halve. Undersøgelsen viser i øvrigt, at det ikke er ensbetydende med dårlig mad, at man får leveret mad udefra. Det er man enig i i Gottorp-Skolens Børnehave i Slesvig som får mad til vuggestuen leveret udefra.

- Vi har været meget omhyggelige

KOSTPOLITIK FOR LÆK DANSKE BØRNEHAVE

Morgenmad

Hver dag tilbydes der morgenmad i tidsrummet fra kl. 7.30-8.30. Dette er et frivilligt tilbud til børnene. Morgenmaden kan fx bestå af havregryn, cornflakes, rugbrød eller grovboller samt æg og pålæg/ost.

Snacks

Børnehaven serverer mellemmåltider hhv. snacks to gange dagligt. Første gang ca. kl. 9, hvor der serveres frugt og grønt, brødtærter og evt. æg. Anden gang ca. kl. 12, hvor der serveres riskiks, nødder, frugt og grønt.

Frugtordning

Hvert barn medbringer 1 stk. frugt eller grønt hver dag. Barnet lægger det sammen med mor/far eller en voksen i frugtkurvene. Personalet tilbereder 2x dagligt frugttallerkner til alle børn. På den måde er det altid muligt at tilfredsstille børnenes sult ind imellem!

Madpakke

Madpakken bør indeholde sund og varieret kost som fx rugbrød, grøntsager, frugt og lignende – dog ingen slik og saftevand. Mælkesnitter og jogurt/budding med chokolade hører ikke hjemme i børnehaven. Mælk og vand tilbydes i børnehaven.

Drikke

Hvert barn får fra børnehaven en drikkeflaske til vand med deres navn på, så alle børn får det samme og nok at drikke i løbet af børnehavedagen. Flasken bruges hver dag ude på legepladsen, til skovdage og udflugter. Barnet fylder selv vand i og tømmer den, når det skal hjem (de voksne fra børnehaven hjælper til).

Maddag

En gang om måneden har hver gruppe en maddag. Sammen med børnene træffes der beslutning om, hvad der skal spises den dag. Alle børn fra gruppen får et fotografi med hjem med frugt eller grønt på, hvad det enkelte barn skal tage med i børnehaven til gruppens maddag. Fotografiet skal sammen med madvaren igen afleveres til børnehaven, da det denne dag bliver hængt op på vores madpyramide. Her bliver der sammen med børnene snakket om kostens betydning, og børnene får en bevidsthed om »sund mad«. Børnene hjælper med at tilberede maden. HUSK! Barnet skal den dag ikke have madpakke med.

Vuggestuen

Lige som børnehaven, har også vuggestuen en sund kostpolitik, hvor både ting som fx Fruchtzwerge, Milchschnitte eller andet sødt ikke skal medbringes, da dette ikke er en sund kost, der giver barnet den bedste forudsætning til en god vuggestuedag. Forældrene sørger for en lille sund madpakke til fælles morgenmad og et stykke frugt/grøntsag til frugtskålen hver dag. Vuggestuen tilbereder måltider, som overvejende er økologiske,

- Morgenmadstilskud til madpakken i form af frugt og grøntsager eller grød, havregryn, jogurt m.m.
- Middagsmad, et varmt hjemmelavet måltid af gode overvejende økologiske råvarer, i form af grøntsagsretter, pasta-/risretter, mos af rodfrugter, grød m.m.
- Mellemmåltid, i form af frugt, brød, grøntsager m.m.
- Der vil altid være en kande med vand på rullebakken, så børnene kan slukke tørsten med vand i løbet af dagen, da vand er den sundeste drikke. Til måltiderne tilbyder vuggestuen både mælk og vand.

med at udvælge leverandøren. Maden skal være specielt til småbørn, det vil sige uden tilsætningsstoffer, smagsstoffer og kunstig sødestoffer. Og børnene elsker det, siger børne-

haveleder Ina Kollmann Det er netop her, undersøgelsen har et yderligere kritikpunkt. De undersøgte børnehaver havde nemlig ikke bestilt mad udefra, der var lavet specielt til børn.

PR-indsats rettet mod danske elever

Oplysning

Jaruplund Højskole er aktiv på forskellige medier for at tiltrække elever til det lange kursus.

JARUPLUND. Helt uafhængigt fra debatten om Jaruplund har lærerne på højskolen i længere tid været klar over, at der er brug for et markedsfremstød i Danmark, måltret danske unge. Det skal være med til at rette op på det forholdsvis lave antal af elever på højskolens lange kursus.

- Vi mener, at indholdet er godt nok, men vi skal gøre mere opmærksom på skolen, siger Ole Præstkær Jørgensen, som er lærer på skolen.

- De korte kurser og udlejningen kører godt, men vi skal gøre mere reklame for de lange kurser, siger han og fortsætter:

- Vi har en forhåbning om, at der på et tidspunkt kommer en større flok danske elever, det er i hvert fald dem, vi har målrettet vores kampagne til.

Da det netop er de 17 til 24 årige, højskolen henvender sig til i markedsfremstødet, foregår det i vid udstrækning i de nye medier, men også i de blade med fokus på unge der afslutter deres skolegang.

Således har Jaruplund Højskole tegnet annoncer i Uddannelsesavisen, Tjeck Magasin og Gotha Magasin. En af højskolens forhenværende elever har desuden skrevet en dobbeltsidet reportage om Jaruplund

Højskole i Tjeck magasin.

To Facebookgrupper

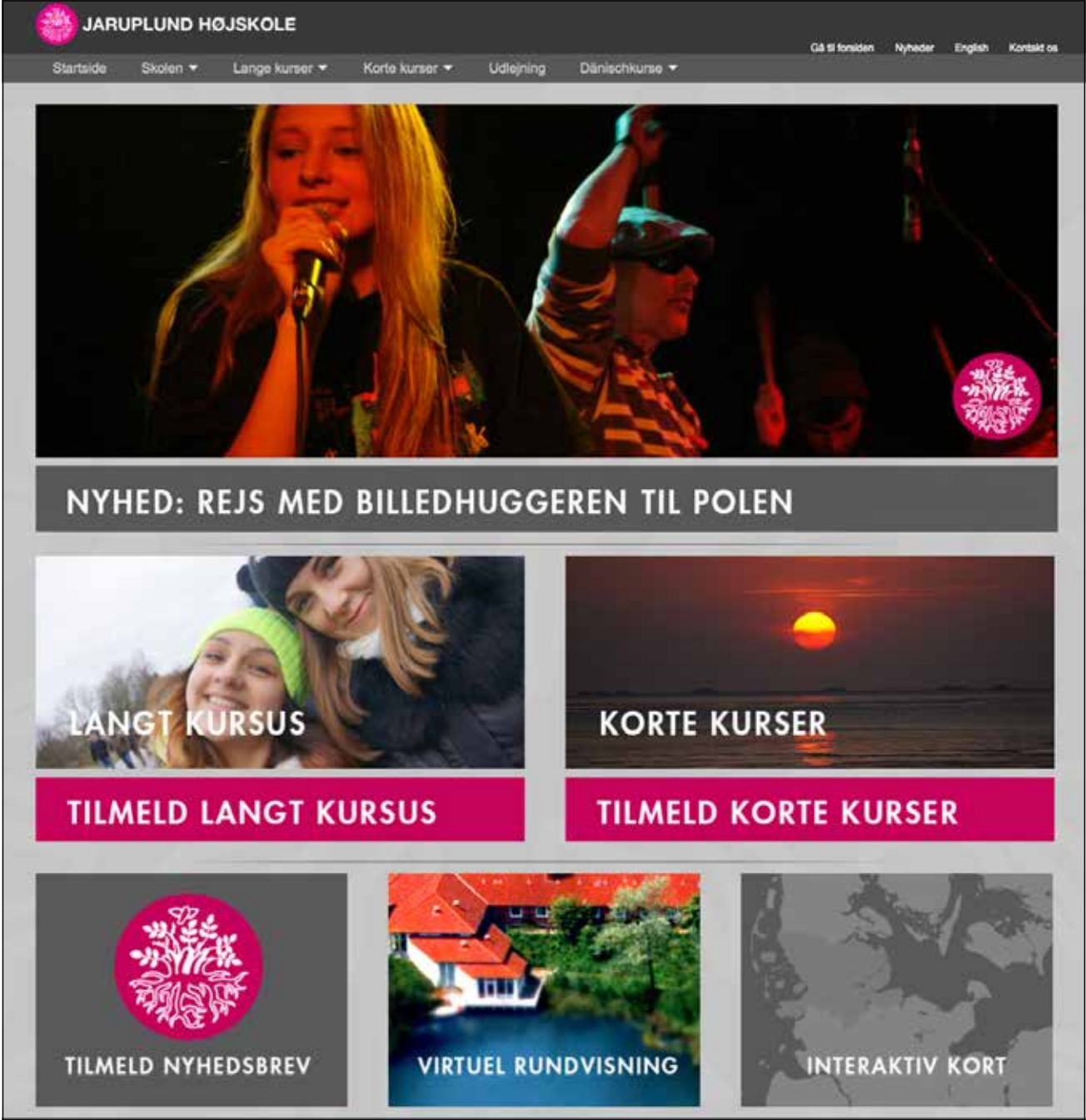
På Facebook skal der køres en annoncekampagne til efteråret. Allerede nu er der stor aktivitet på to Facebookgrupper og højskolens officielle Facebook-side.

- Den ene gruppe henvender sig til de yngre elever. Der laves masser af opdateringer, og de unge diskuterer livligt. Merværdien er, at når der kommer noget navnestof i gruppen, så ser alle dem, der er venner med vedkommende, det også. Vi kan i statistikkerne se, at nogle af vores posts i Facebookgruppen bliver set af op til 700 mennesker i den relevante alder. Det er noget vi kan bruge til noget, siger Ole Præstkær Jørgensen.

Den anden Facebookgruppe henvender sig til de ældre kursister. De har et forum, hvor de kan informere sig og dele billeder. På højskolens Facebookside finder man de officielle informationer. Siden havde alene fra december til januar 4000 besøgende.

Til både hjemmesiden og Facebook er der blevet produceret et netmagasin med forskellige vokspop, hvor unge forhenværende højskoleelever fortæller, hvorfor Jaruplund Højskole er et godt valg. Samtidig præsenteres skolens profil med de enkelte fag og hvilke studierejser, der tilbydes. Desuden bliver det også muligt at se korte videofilm i netmagasinet.

Det er planen, at Jaruplund Højskole skal have en ny, interaktiv hjemmeside til efteråret.

Snart skal Jaruplund Højskole have en ny interaktiv hjemmeside.

JARUPLUND HØJSKOLE

Jaruplund Højskole tilbyder ugekurser i dansk på forskellige sproglige niveauer. Benyt dig af muligheden for »Bildungsurlaub« og lær dansk.

I efteråret kan du stadig være med på følgende ugekurser:

- 1.9. til 5.9. dansk på trin 7
- 27.10. til 31.10. dansk på trin 3
- 10.11. til 14.11 dansk på trin 5
- 24.11. til 28.11. dansk på trin 1.

Ugekurserne koster 180,- euro

Desuden tilbydes der et kursus, som kører over to weekender:

14./15.11. og 28./29.11. dansk på trin 5.

Weekendkurset koster 120,- euro.

Læs mere på www.jaruplund.de

Enighed om Jaruplund Højskole

Møde

Organisationerne bag højskolens bestyrelse er blevet enige om fremgangsmåden ved ansættelsen af en ny højskoleforstander og højskolens fremtidige profil.

JARUPLUND. Den 28. maj havde Skoleforeningen inviteret til et forligsmøde vedrørende Jaruplund Højskole mellem repræsentanter fra SSF, SdU, Sønderjydsk Skoleforening, Folkehøjskolernes Forening i Danmark og Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

På baggrund af et konstruktivt og tillidsfuldt møde nåede ovenstående parter frem til at give Jaruplund Højskole så meget frihed som muligt for at virke som en dansk folkehøjskole i Sydslesvig. Det sker indenfor gældende private

og offentlige retslige bestemmelser og under hensyntagen til Skoleforeningens vedtægter.

Profilforslag

Jaruplund Højskoles bestyrelse har udarbejdet et profilforslag, der supplerer den nuværende formålsparagraf for højskolen. Dette forslag drøfter og godkender Skoleforeningens Styrelse på sit næste møde. Derefter bliver stillingen som forstander genopslået med mulighed for en åremålsansættelse. Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark yder konsulentbistand i forbindelse med ansættelsen.

Ud fra ansøgningerne giver højskolens bestyrelse en indstilling til Skoleforeningen vedrørende ansættelse af en forstander, og Skoleforeningens Styrelse træffer beslutning om ansættelsen.

Efter dette forløb tager Jarup-

lund Højskole og Skoleforeningens Styrelse i fællesskab initiativ til at invitere til en åben konference om højskolens fremtidige udvikling. Jaruplund Højskole og Skoleforeningens Styrelse nedsætter ligeledes i fællesskab en arbejdsgruppe, der udarbejder forslag til, hvordan så meget frihed som muligt for højskolen, gældende retslige bestemmelser og Skoleforeningens vedtægter kan hænge sammen.

Det opnåede resultat forelægges Styrelsen for Dansk Skoleforening for Sydslesvig til godkendelse den 18. juni 2014.

Informationer om

Informationer

Generalkonsulatet i Flensborg imødegår usikkerhed om opholdstilladelse i Danmark.

FLENSBORG. Dansk Generalkonsulat i Flensborg har udgivet en informationspjece til medlemmer af det danske mindretal der ønsker at få opholdstilladelse i Danmark. En stor gruppe af dem er unge, der ønsker at fortsætte deres uddannelse i Danmark. Man kan søge om opholdstilladelse på Generalkonsulatet i Flens-

borg. Pjecen beskriver, hvad præcis man skal gøre for at få en opholdstilladelse til Danmark, samt besvarer ofte stillede spørgsmål i forbindelse med opholdstilladelse, CPR-nummer o. lign.

Der er normalt fem trin til at få en opholdstilladelse og et sygesikringskort i Danmark. Det handler om, hvilken dokumentation man skal have i

opholdstilladelse

formerer også om tab af permanent opholdstilladelse ved fraflytning fra Danmark og eventuelle undtagelser og kommer ind på de oftest stillede spørgsmål omkring emnet og sammenfatter vigtige adresser og nyttige links.

- Vi har indtryk af, at der hos mange hersker megen usikkerhed om dette emne. Derfor har vi lavet pjecen, som kan fås på Generalkonsulatet, og bliver delt ud til alle de sydslesvigiske afgangselever, siger konsultatsmedarbejder Marianne Hansen. Pjecen kan også downloades fra Skoleforeningens hjemmeside.

Der er normalt fem trin til at få opholdstilladelse i Danmark

FOTOS: LINDENHOF

Her er der plads til økologisk udfoldelse.

Lindhof er en økologisk lejrskole. Mirja Kämper (billede for neden) underviser på dansk.

Oplev landbruget med alle sanser

Økologi

Elever kan komme på en økologisk lejrskole i nærheden af Egernførde. Undervisningen foregår på dansk.

LINDHØFT. - Nutidens unge er dem, der skal beskytte naturen i fremtiden. Derfor er det vigtigt, at de forstår landbrugets kredsløb og opfatter sig selv som forbrugere, der er centralt placeret i hele dette spil.

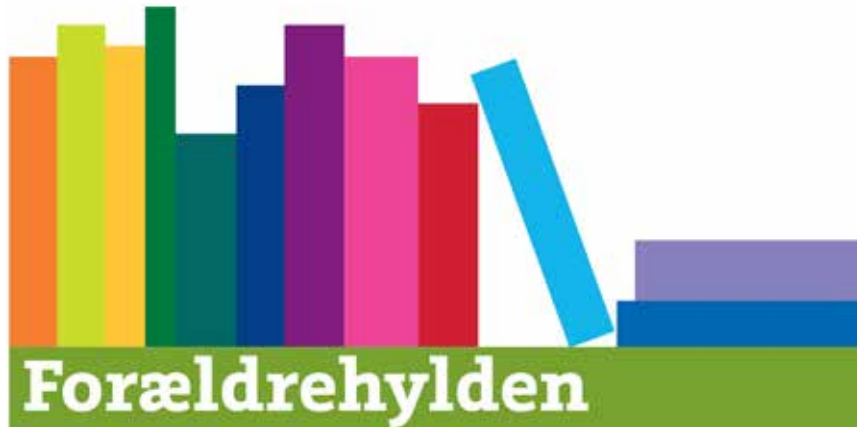
Det siger Mirja Kämper, som er medarbejder på den økologiske gård Lindhof i Lindhøft i nærheden af Egernførde. Lindhof er en forsøgs-gård for dyreavl og agerbrug knyttet til universitetet i Kiel. Her tilbyder man lejrskoler og dagskurser for skoleelever i 5. til 7. Klasse. Mirja Kämper er sydslesviger og tilbyder derfor hele undervisningen og vejledningen på dansk.

- Det er et stigende problem, at de unge ikke ved ret meget om landbrug. Årsagen er, at der findes færre og færre klassiske landbrug, så de unge slet ikke har muligheden for at opleve, hvad der foregår på en gård. Det gælder desværre ikke kun for de børn og unge i byerne men i stigen-

de grad også for unge i landsbyerne. Det er især vigtigt, at man formidler dem, hvordan økologisk og bæredygtigt landbrug fungerer, siger Mirja Kämper.

Udendørs klasseværelse
Lindhof skal opfattes som et udendørs klasseværelse, hvor man kan lære, hvordan natur og landbrug hænger sammen.
- De handler om at skærpe de unges bevidsthed om de naturlige ressourcer og deres ansvar for naturen. Samtidig får de et indblik i, hvordan mad bliver produceret, siger Mirja Kämper.

Undervisningsforløbet omfatter produktionen af grøntsager som kartofler, hvede eller dyrefoder. Gården har både svin, køer, høns og bier. Undervisningen kredser logisk nok om sund ernæring og bæredygtigt forbrug. Der vil være mange praktiske øvelser, så de unge kan opleve emnet med deres egne hænder og gøre egne erfaringer. Overnatningsmuligheder er der på Noer Slot, som samarbejder med Lindhof. Det er også muligt at overnatte på en teltplads i nærheden. Flere oplysninger fås på www.lindhof.uni-kiel.de/de

Lotte Salling - Rim med familien - op & ned - antonymer, Rim med familien - op & ned - synonymer

Hvad er op, hvad er ned, ret og vrang? Er det rigtigt, at man i sit liv kan være både tung og let? Bogen kan bruges som fornøjelselæsning og som sprogtræning fra omkring 4 år.
Fra bogens ene ende læser man om synonymer og fra den anden (når bogen vendes på hovedet) om antonymer. På hver side er der en mundret strofe på fire linjer i et let-forståeligt sprog, som indeholder de valgte ord. Ordene er fra almindelig daglig tale og på børneniveau. Resten af siderne består af festlige, farvestrålende, mangfoldige og morsomme store illustrationer, der understøtter teksten og udvider den. Den røde tråd i historien er en drengs fortælling om sin familie

Det kan ikke overvurderes, hvor vigtigt det er at kunne udtrykke sig præcist og varieret. Denne bog er en hjælp til børns sproglige udvikling. Den kan bidrage til, at børn kan til egne sig et større ordforråd, så de derved får muligheden for at kunne udtrykke sig bedre og mere nuanceret. Specielt er brugen af synonymer ofte vanskelig for de yngre børn. Layoutet er tiltalende og appellerer til målgruppen.

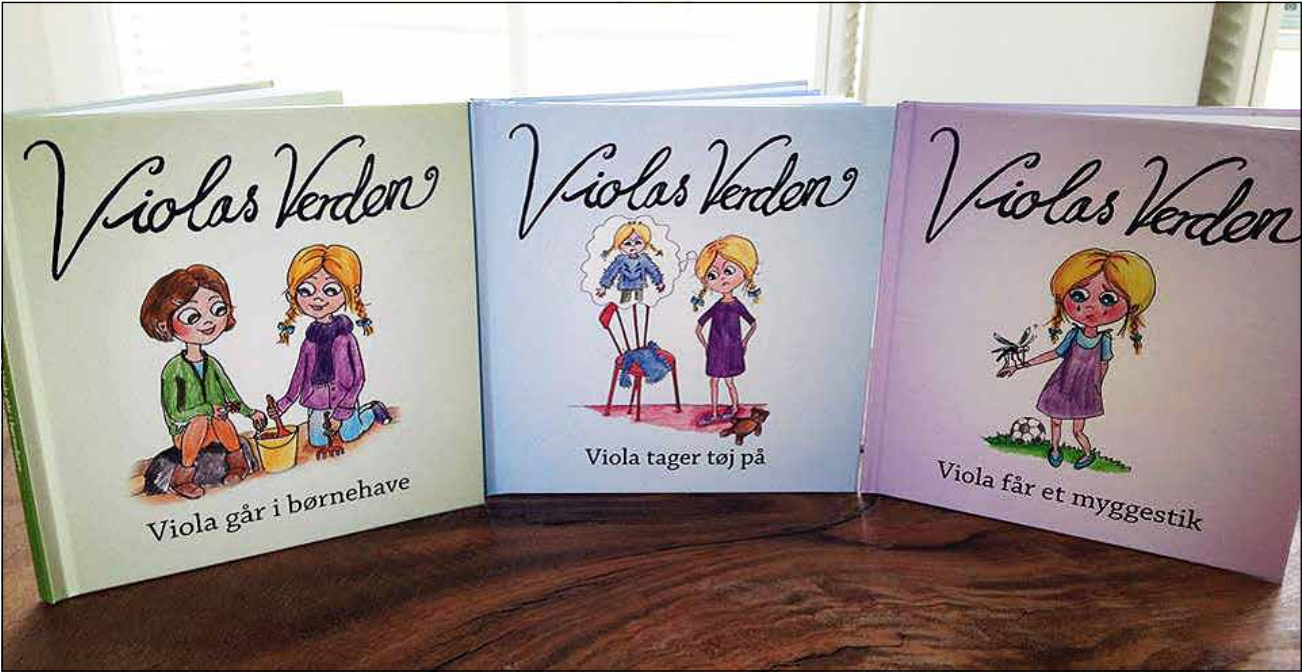
Lån bøgerne på Biblioteket.
Inge Marie Bordinggaard
Elechukwu
Børnebibliotekar ved Dansk
Centralbibliotek for Sydslesvig

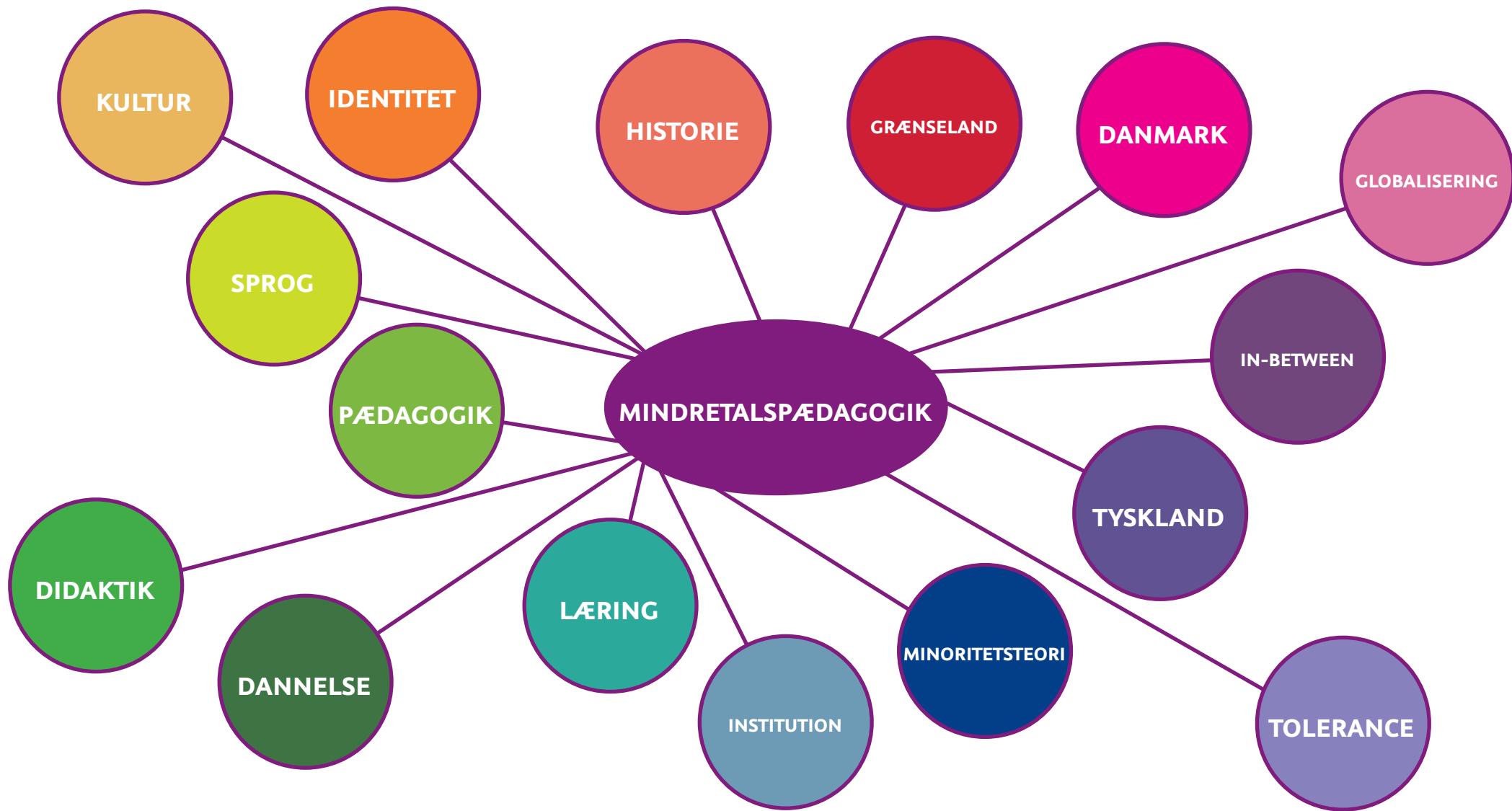
Christina Krøyer Mathiesen - Viola tager tøj på, Viola får et myggestik og Viola går i børnehave

Tre billedbøger i serien Violas verden, der handler om et særligt sensitivt barn.
Bøgerne er meget relevante i en tid, hvor man har fokus på særlig sensitive børn, og de er især brugbare i familier med sensitive børn, men også i institutioner hvor man kan få en snak om, hvad det vil sige at være særlig sensitiv. For børn fra 3 år
Både forfatter og illustratør er debutanter. På websitet, Violas-verden.dk, kan man læse, at forfatteren selv er mor til et særligt sensitivt

barn. De sidste par år er der udkomet en del faglige bøger for voksne om særlig sensitive voksne og børn. Det er de første billedbøger for børn om emnet. Viola er en pige, der føler sig anderledes end andre børn i børnehaven og familien. Hun er særlig sensitiv, hvilket betyder, at hun mærker lidt mere end andre, når fx en trøje kradser i »Viola tager tøj på«. Eller når et myggestik klør i »Viola får et myggestik«, og når hun har lidt svært ved at lege mange sammen i børnehaven i »Viola går

i børnehave«. De tre bøger fortæller ud fra en hverdagssituation, hvordan det føles at være lidt anderledes. Det gøres på en fin og rolig måde. Stregningerne, der er farvelagt med farvekridt, fungerer godt med teksterne.
Pædagogiske og ligetil bøger, der kan hjælpe børn med at sætte ord på, hvordan det er at være særlig sensitiv og få en snak med en voksen om det

Flersprogethed har et stort potentiale

Sprog

Center for mindretalspædagogik bedriver forskning i mindretalspædagogik, udvikler faglig og pædagogisk kompetence og formidler denne forskning til et bredere publikum af forskere, skoleledere, pædagoger og lærere.

HADERSLEV. - Det danske og det tyske mindretal her i grænseregionen er i dag i en unik situation, hvor man lever i fredelig sameksistens side om side med flertallet. På begge sider af grænsen har mindretalsborgere mulighed for at lade deres børn gå i gode daginstitutioner, hvor hovedsproget er mindretalssproget og hvor børnene lærer at navigere i kulturmødet mellem Danmark og Tyskland. Denne unikke læringssituation ser Center for Mindretalspædagogik som havende stort potentiale, hvis den udnyttes til fulde inden for det pædagogiske område. De siger centerets nye leder, Elisa Sievers.

Derfor blev Center for Mindretalspædagogik oprettet i 2009 af udviklingsdirektør Alexander von Oettingen. Centeret hører under videnscenter for »Almen pædagogik og formidling« ved University College Syddanmark i Haderslev.

Centeret består desuden af ph.d. stipendiant, Camilla Hansen, som forsker i mindretalspædagogik i praksis.

- Der er indtil videre bedrevet meget lidt forskning på det mindretalspædagogiske område. Derfor ser instituttet det som en af sine kerneopgaver at bedrive forskning i mindretalspædagogik, udvikle faglig og pædagogisk kompetence og formidle denne forskning til et bredere publikum af de forskere, skoleledere, pædagoger og lærere, der til dagligt arbejder i en tværkulturel og-eller tosproget mindretalskontekst, siger Elisa Siervers.

Særlige forudsætninger

Karakteristisk for børn og unge i et nationalt mindretal er, at de vokser op med flere sprog og kulturer. En sådan opvækst kan give ganske

særlige forudsætninger for, at barnet kommer til at klare sig godt på sigt.

- Det lærer fra barns ben af, at verden er flerkulturel, at flersprogethed er en force og hvordan man bedst begår sig i - og håndterer den kompleksitet, som en globaliseret verden unægteligt må siges at være - hvis dette potentiale vel og mærke udvikles i barnets dannelsesproces, siger hun.

Spørgsmålet er ifølge hende derfor, hvordan man som mindretal, som institution og i en særlig pædagogisk praksis udnytter det potentiale, som en sådan opvækst giver. Visionen bag Center for Mindretalspædagogiks er at styrke og udvikle det potentiale, mindretalsbørn vokser op med.

“ Der er indtil videre bedrevet meget lidt forskning på det mindretalspædagogiske område.

- Det skal ske ved at udvikle lærings- og undervisningsmiljøer, der kan bidrage til børns sproglige, faglige, kulturelle og demokratiske dannelse, siger Elisa Sievers.

En sådan tilgang kræver, at man sætter fokus på det potentiale, børn, der vokser op i en mindretalskontekst har, i det pædagogiske arbejde, uanset hvilket mindretal, der er tale om. I center for mindretalspædagogik tænkes mindretal derfor på tværs af det danske og det tyske mindretal. Da centeret blev oprettet var og er det derfor i tæt samarbejde med den danske, såvel som den tyske skoleforening nord og syd for grænsen.

Særlige vilkår

I tæt samarbejde med de to skoleforeninger arbejder CFM, foruden forskning om mindretalspædagogik, for en række tiltag på flere forskellige områder. Blandt andet med at belyse og formidle de særlige sproglige, kulturelle og historiske vilkår,

der gør sig gældende for børns opvækst, lærings- og dannelsesprocesser inden for nationale mindretal og udvikle undervisningsmaterialer til og om mindretallene og skabe og understøtte netværksdannelse.

- Et projekt, vi på nuværende tidspunkt er i gang med, som omhandler disse områder er projektet: Bliv klog på mindretallet. Formålet med projektet er at oplyse folkeskoleelever om det danske mindretal i Sydslesvig gennem en samlet nyskabende digital pakke til undervisningen i Folkeskolens 6.-9. klassetrin. Den digitale pakke skal muliggøre, at eleverne gennem fagene dansk, historie, tysk og samfundsfag får viden om det danske mindretal. Til det er vi ved at nedsætte relevante projektgrupper til at udvikle formidlende læringsapps og læringsspil til en samlet digital undervisningspakke, hvormed fokus er den interaktive og producerende elev. Det betyder, at eksempelvis videoer, billeder, opgaver og aktiviteter relaterer sig aktivt og producerende i forhold til elevernes digitale læring. Således medtænker projektet de nyeste pædagogiske metoder inden for digitalisering i en mindretalskontekst, siger Elisa Siervers.

Centerets formål er foruden at gennemføre mindretalspædagogiske konferencer og seminarer og at udvikle mindretalspædagogiske moduler indenfor pædagog- og læreruddannelsen, samt gennemføre mindretalspædagogiske efter- og videreuddannelser.

Særlig linie

- I nærmeste fremtid er det meningen, at der på University College Syddanmark skal udbydes en særlig linie - både i lærer, såvel som i pædagoguddannelsen, hvor man som studerende kan specialisere sig i mindretalspædagogik. De studerende skal behandle mindretalspædagogik teoretisk i et tværfagligt samarbejde med fagene historie, tysk og samfundsfag inden for læreruddannelsen og i et kulturteoretisk perspektiv, hvor kulturel diversitet og identitetsdannelse behandles teoretisk i pædagoguddannelsen. Begge linjer skal bestå af en praktikperiode, hvor de studerende kommer

ud i felten - i denne sammenhæng selvfølgelig ud i mindretalsinstitutionerne, for at afprøve mindretalspædagogiske metoder og videreudvikle dem. På den måde udvikler de studerende, hvilke metoder, der virker i en mindretalskontekst - en viden, hvor de vil kunne sparre med lærere og pædagoger, som har været

“ De studerende skal kunne specialisere sig i mindretalspædagogik.

og arbejdet i en mindretalskontekst igennem mange år. Samtidig vil de erfarne pædagoger og lærere få mulighed for at se den mindretalspædagogiske praksis i et nyt lys gennem de studerendes arbejde. Denne vidensdeling og det at udbrede den viden og de metoder, der kommer ud af et sådant samarbejde, ser centret som dets hovedopgave at formidle til et større publikum - ikke bare i en national kontekst, men også en international europæisk kontekst, siger Elisa Siervers.

SMILE

Derfor er CFM faktisk også travlt beskæftiget i international europæisk netværksdannelse for tiden. Man har netop afsluttet et forløb på to uger for et internationalt Erasmus Intensive Program - projekt, der hedder SMILE. SMILE står for Strengthening minority identity, language and education.

De deltagende i projektet er lærerstuderende, der har beskæftiget sig indgående med mindretalsforhold og ønsker at undervise i mindretalsinstitutioner efter endt uddannelse.

Formålet med SMILE er at fremme lærerstuderendes viden og kompetencer om, hvordan man underviser børn, der vokser op i mindretal ved vidensdeling og praktisk erfaring, samt erfaringsudveksling.

SMILE skal derfor gennem et tværnationalt netværk bidrage til udviklingen og formidlingen af faglig og

mindretalspædagogisk kompetence.

De involverede partnere i SMILE uddanner lærere til mindretalskoler, og er således specialiseret i hhv. tosproget eller flersproget undervisning samt undervisning, der har identitet og kultur som omdrejningspunkt.

- På sigt vil Center for Mindretalspædagogik tage del i flere internationale og grænseoverskridende projekter og åbne op for netværksdannelse og samarbejde de europæiske mindretal imellem og vi vil styrke det grænseoverskridende arbejde med mindretallene i Slesvig. Vi tror på, at mindretallene i fællesskab kan udvikle mindretalspædagogiske metoder og derved gøre det synligt, hvori potentialet i at vokse op og blive institutioneliseret i en mindretalskontekst ligger.

Elisa Sievers mener, at mindretal som noget helt centralt skal tænkes på tværs af grænser og nationer.

- En af de vigtigste forudsætninger for, at børn klarer sig godt i en globaliseret verden er, at de forstår sig selv som individ, men også, at de forstår sig selv i sammenhæng med det kollektive - institutioner, samfund, nationer. Og det er netop det, der bliver fællesnævneren for mindretallene og mindretallenes styrke. For her vokser børn op, bevidste om, at de tilhører flere fællesskaber, som gør det muligt at navigere i en kompleks, global verden, siger hun.

Verden er og bliver mere og mere global, hvor flersprogethed og interkulturel kompetence er vigtige forudsætninger for at kunne begå sig i fremtiden. Bl.a. derfor er mindretalsinstitutioner i fortsat høj kurs og det er fortsat populært at sende sine børn i en mindretalsbørnehave eller skole - også selvom børn ikke har en direkte relation til mindretallet - og også selvom de måske ikke taler mindretals- eller flertalssproget perfekt, når de starter. Denne udvikling ser Center for Mindretalspædagogik som en berigelse, som dog kræver pædagogisk omtanke.

- For det er i det daglige succesfulde kulturmøde, at man lærer om sig selv og sin egen rolle i den verden, vi alle er en del af, siger Elisa Sievers.

Önj Risem Schölj hålt enarken wat foon bi

Bi

Di foorsliik foon da schölmäistere än mååg en projektwaag ouer e bi wörd tujarst foon da schoulere ai sü rucht ma begaistring apnümen. Ouers bait iinje wjarns jam ååltumååle iinjs: Dåt wus en suuper gou waag.

RISSEM. Nü önj e moi 2014 wus de-
er ourdi wat lüüs bai üs önj Risem
Schölj: We häin en projekt - waag,
än dat hät: Ai normååle unerrucht,
ouers önj floose önj wärkstääse arbe
- än gäns tubai foole nais liire.
Dåtheer tooch kömen we schölj-
mäistere ma di foorsliik »bi«. Än dat
wus ai sü, dat deer enarken ouer
begaistert wus: Sam wjarn trung,
sam häin en eekel än oudere wider
interässiirden jam iinjfäch ai foor
insäkte. Ouers wilems schal huum
uk iinjsen en lait twüngen wärde tu
sin luk, toochd üs.
Di jarste däi wjarn we önjt Natur-

kundemuseum, weer ååltumååle
gäns foole nais än apårtiis our e bi
tu waasen füünj kööen. Än bai e bi-
rallye muursten da schoulere dan
wise, wats åles behülen häin. Än dat
wus ai lait!
Da näiste deege foon e waag wörd
önj wärksteese årbet: Jörgen häi ma
Melf en gruten klump bi-wåks be-
söriied. Än sü köö huum bai ham da
fainste jächte mååge.
Bai Uten ging et deeram än bastel
üt ferschäälik materiool smuke latje
bi, wat dan önjt hiil schölj aphüngen
wörden.
Önj Petersn hooht-wärkstää wör-
den triispräkie schilde foon ploonte,
wat wichdii san foor bi, baged. Ja
schan büte önj e tün apseet wärde.
Än tubai wörd nuch en »Bienenki-
ste« tohuupeschruiwed. Deer schan
bål fäliie bi önj booge.
Susanne wus önj e köögen aktiif:
Heer wörden da lakerste keere bää-
get än kooget, än åles ma höning!
Höning-is, höning-muffins - mmhm.
Önj Thorans apotheke wörden
faine kosmetik-keere mååget, sü as
höning-siip, höning-suulew, maske
foort oonlas än nuch mör.

De sværmer for bier på Risum Skole

Bier

Selvom lærernes forslag om at holde projektuge om bier i første omgang ikke blev modtaget med udelt begejstring af eleverne, blev det til en stor succes.

Projektet blev indledt med et be-
søg på »Naturkundemuseum«
med efterfølgende bi-rally, hvor
eleverne kunne demonstrere de-
res viden om bier. De følgende
dage var der lagt op til kreative
aktiviteter, der blev fremstillet
lys af bivoks, honningkager, hon-
ningkosmetik og bi-dekorationer,
tresprogede skilte med navne på
planter, der er vigtige for biarter,

samt en bikasse til skolens have.
Efter et besøg hos en forælder,
der er biavler, en biograften
for alle interesserede med filmen
»More than Honey«, samt et af-
slutningsarrangement, hvor ele-
verne kunne præsentere og sælge
deres produkter og riste honning-
snobrød, var der stor enighed om,
at det havde været en dejlig pro-
jektuge. Også de elever, der gik
ind i projektugen med skepsis og
angst overfor de stikkende insek-
ter, glæder sig nu til at holde bier
på skolen.
En stor tak til »Sydslesvigs
Selvhjælp« for støtte til køb af bi-
avler-dragter.

Resume, Katrine Hoop

Ik liiw, niimen häi toocht, dat we
foon e bi sü foole gödj heewe koone.
As latj ?ekstra? kjarden we di
weensdi foormadi aw e bloksbärj,
deer weer Fredi booget. Da naie bi-
drächde, wat foon e ?Sydslesvig selv-
hjælp? stiped wörden wjarn, häin we
ma. Dan Fredis taatje, Jan Kraft, as
imker än kânt ham oudemädje gödj
üt ma bi. Hi heet üs foole wised än
ferteeld.
Foor interäsiirde häin we di törsdi
nuch en latjen kiino-een ma di do-
kumentarfilm ?More than honey?
inruchtet. Än heer froiden we üs
ouer, hü ful jü klas wus ma grut än
latj, wat di film hål siinj wälj.
Di leeste däi muursten ålerne än
fründe kame än bewunere, wat da
schoulere önj e projekt-waag åles
mååged än liird häin. Et jäif sugoor
wat tu kuupen. Uk di naie ?Schau-
kasten? önj e tün ma fälie bi bane
wörd präseentiird.
Bai snobrød ma höning trinam et
iilj wjarn we üs åål iinjs am: Dåt wus
en nat projekt-waag.
Än dat as was: Bai üs önjt schölj
wan we bi hüülje!

Thora Karl

Der er gået politik i karaktergivningingen

Gymnasier

Dansk ministerium tager ikke længere hensyn til særlige omstændigheder ved at være et dansk gymnasium i Tyskland. SSW og Skoleforeningen appellerer til politikere.

SYDSLESVIG. Afgangseleverne på de
to danske gymnasier i Sydslesvig er
kommet i klemme i forhold til om-
regningen af deres karakterer til vi-
deregående uddannelser i Danmark.
Hvor Duborg-Skolen og A. P. Møl-
ler Skolen før i tiden fik en speciel
omregning fra tysk til dansk skala,
der tog hensyn til, at der er tale om
to danske gymnasier i Tyskland,
bruger det danske Uddannelses og

Forskningsministerium nu den sam-
me omregningsformel, som man
bruger til alle udenlandske unge,
der søger optagelse på en videregå-
ende uddannelse i Danmark. Denne
formel tager for de sydslesvigske un-
ges vedkomne udgangspunkt i ka-
raktererne på alle gymnasier i hele
Tyskland. Og det er til ulempe for de
sydslesvigske gymnasier.
- En betydelig årsag til at vores gym-
nasier ikke har et lige så højt gen-
emsnit som nogle gymnasier i Ba-
yern er, at vi har en meget højere
gymnasiefrekvens. Mere end halv-
delen af en årgang på vores skoler
får en studentereksamen, siger Af-
delingsleder for Pædagogisk-Admini-
strativ Afdeling, Olaf Runz.
De danske gymnasier i Sydslesvig
giver desuden både en tysk og en

dansk studentereksamen, og tager
derfor også i alle fag højde for ni-
veaukravene i begge lande.
Det essentielle i hele sagen er iføl-
ge Olaf Runz dog, at det danske Ud-
dannelses og Forskningsministerium
behandler de to danske gymnasier
i Sydslesvig som om de var tyske
gymnasier.

Politisk spørgsmål

Olaf Runz konstaterer, at det ikke
er lykkedes Dansk Skoleforening at
overbevise Uddannelses- og Forsk-
ningsministeriet om at vende tilbage
til en praksis, der har været gælden-
de i årtier.
- Nu er det blevet et politisk
spørgsmål, siger han.
Både Skoleforeningen og Sydsles-
vigsk Vælgerforening har henvendt

“ Vi har altid op-
fattet det dan-
ske mindretal i Syd-
slesvig som en del
af det danske folk

Flemming Meyer og
Jette Waldinger-Thiering, SSW

sigt til formanden for Sydslesvigud-
valget, Benny Engelbrecht.
SSWs formand, Flemming Meyer
og uddannelsesordfører Jette waldin-
ger-Thiering skriver:
- Vi har altid opfattet det danske

mindretal i Sydslesvig som en del af
det danske folk. Dette er også blevet
understreget af de danske regerin-
ger. Dderfor er der blevet indført en
række gunstige betingelser for syd-
slesvigere. Hidtil har der også været
en særregel ved omregningen af gen-
snitskaraktererne for de sydsle-
svigske studenter. Vi appellerer om
at hjælpe til med at genindføre den-
ne særordning til gavn for de sydsle-
svigske elever og for Danmark, som
i høj grad får gavn af deres særlige
kvalifikationer som arbejdskraft.
Uddannelsesordførerne for forskel-
lige partier har lovet at tage sagen op
og stille spørgsmål til uddannelses-
og forskningsminister Sofie Carsten
Nielsen. Hun ser dog ifølge seneste
udtalelser ikke ud til at flytte sig i
sagen.

Anerkendende og klar i beske- derne

Læringsmiljø

PALS-model skal føre til bedre samvær på skolen

TØNNING. På Uffe-Skolen i Tønning arbejder man for tiden med en model, som skal forbedre det sociale miljø. Det er den såkaldte PALS-model (Positiv adfærd i læring og samspil), som skal styrke børnenes sociale og faglige kompetencer og dermed forebygge problemadfærd.

Målsætningen er blandt andet at fremme den positive adfærd hos eleven ved at skabe et støttende læringsmiljø. Desuden skal PALS være med til at skabe kompetencer til at forebygge og afhjælpe adfærdsproblemer samt opretholde denne kompetence.

Modellen tager udgangspunkt i en anerkendende pædagogik, fokuserer på gode og effektive beskeder, og bygger på positiv involvering. Den har ros og opmuntring som de bærende elementer og indeholder samtidig også grænsesætning og forudsigelige konsekvenser.

- På skolen har vi opstillet nogle få regler, der er klare og enkle. Der er regler for, hvordan man skal opføre sig på gangene, i klasselokalerne, i gymnastiksalen eller når vi er ude og gå tur. Eleverne får klare beskeder, som ikke står til diskussion. De har så mulighed for at følge beskeden eller ej. Hvis de ikke følger beskeden, får det nogle konsekvenser, siger skoleleder Horst Werner Knüppel.

- Konsekvenserne er meget individuelle. Det kan være alt muligt fra, at eleven skal blive inde i et frikvarter, til at vi kontakter hjemmet, siger han.

- Der arbejdes hele tiden med formuleringen af vores regler. Målet er at få udtrykt dem på en sådan måde, at der ikke kan være mulighed for fortolkning.

Alle sætninger er blevet forklaret, og der er vist forskellige situationsspil, som skal understøtte det skrev-

ne. Situationsspil vises såvel »rigtigt« og »forkert«, så eleverne også har en konkret handlemulighed efterfølgende. Og så er det sådan, at når vi ser noget, som vi meget gerne vil se mere af, så uddeles et »kort«, hvilket bekræfter elevens positive adfærd i den givne situation. Eleverne samler på kort i deres klasse, og når de har samlet et bestemt antal kort sammen, får de en belønning. Belønningen er ikke andet end det eleverne ellers ville få, for eksempel at der bliver læst en historie for klassen, men igennem kortsystemet sætter vi fokus på, at der er årsag og virkning, siger Horst Werner Knüppel.

Skolen i Tønning arbejder nu med modellen på andet år. Lærerne har været på kursus i det, og har besøgt andre skoler i Danmark, der bruger PALS.

- Skolen, vi har kontakt med i Herning, har forberedt os på nødvendigheden af gentagelser, fokusområder der skal tages op med jævne mellemrum ikke bare overfor eleverne, men også i personalegruppen.

- Denne måde at arbejde på gør også meget ved lærerne og det øvrige personale. Vi skal være meget enige om, det vi gør, ellers fungerer det ikke, siger skolelederen.

Derfor er man på skolen i en tæt dialog og evaluerer løbende resultaterne.

- Både lærere og de ansatte øver sig hele tiden i at blive bedre. På den korte tid vi har arbejdet med PALS, er der sket mærkbare positive forandringer i personalegruppen, og det samme begynder at vise sig hos eleverne. Eleverne har ikke arbejdet lige så længe med PALS som personalet. De erfaringer, PALS-skolerne i Danmark beretter om i den seneste evalueringsrapport, kan vi helt tydeligt også genkende, siger Horst Werner Knüppel.

- Jeg synes vi er rykket tættere sammen, og eleverne synes også, at vi har fået det bedre med hinanden her på skolen, siger Horst Werner Knüppel.

Skoleleder Horst Werner Knüppel har gjort gode erfaringer med PALS

Harreslev Danske Skole fik en fantastisk 3. plads ved Danmarks mesterskaberne i høvdingebold.

Vi har brug for dig!

For kun 20,- € om året er du med til at sikre vores danske børnehaver, skoler og foreningsliv!

Bliv SSW-medlem inden den 24. 6. og vind billetter til Bob Dylan koncerten den 8. juli i Flensborg!

Blanketter på ssw.de eller hos SSW Landsforbundet, Schiffbrücke 42, 24939 Flensborg, tlf. 0461-144 08 310

En stærk SSW for et stærkt Sydslesvig!

Dansktimer i børnehaven

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Pia Clausen underviser forældre i børnehaven i Husum.

Danskkursus

At lære dansk kan være rigtigt sjovt, når rammerne er gode.

HUSUM. - De er mit elitehold, siger Pia Clausen og smiler. De, det er en flok børnehaveforældre i den danske børnehave i Husum, som er i gang med at lære dansk. Det er nu 4. gang, de har været samlet til et

weekendkursus. Nu begynder det at rykke noget, kan man tydelig høre på dem.

Hver anden måned

Pia Clausen er deres lærer. Hun kommer oprindeligt fra Flensborg, men bor nu i Århus, hvor hun læser til geologi.

- Vi tager sådan et weekendkursus hver anden måned. Det er sjovt, men det er også hårdt både for dem

og for mig, siger Pia Clausen. Foreløbig har de dog ingen planer om at stoppe, hverken Pia eller holdet. Det næste kursus er allerede planlagt.

-Hun er vores elitelærer, lyder det fra kursisterne. De er de »nye« i mindretallet, og de gør en stor indsats for at lære dansk, så de kan følge med i deres børns hverdag. Når forældrene melder deres børn ind i en dansk børnehave, skriver de under på, at de vil forsøge at lære dansk. Det er helt tydeligt for dem, at Skoleforeningen ikke driver sprogskoler. Men det skal ikke opfattes som tvang. Det er en nødvendighed. Børnene har ikke gavn af, at deres forældre ikke taler dansk og hverken kan forstå det, der foregår i skolen eller hjælpe med lektierne. Og det er netop derfor, forældrene i Husum gør en indsats. Og de er glade for det og synes, at det kan betale sig at gøre en indsats.

- Men det er meget nemmere at tale dansk end at forstå det. Og så er danskerne i Danmark altid så flinke til at tale tysk, så vi får ikke så tit mulighed for at øve os, mener kursisterne.

FOTO: LÆK DANSKE BØRNEHAVE

Børnehavebørnene fik kagemand til fødselsdagsfesten

Børnehaven fejrer fødselsdag

LÆK. Læk Danske Børnehave fejrede forleden sin 50 års fødselsdag. Der var blandt andet kagemand og gaver til børnene. Torsdag den 10. juli fejres der så stort med en sommerfest og åbent hus i børnehaven og vuggestuen, hvor alle er inviteret.

Festen starter klokken 15, hvor der vil være cirkusforestilling med alle fire børnegrupper i et cirkustelt på sportspladsen. Kl. 16 er der kaffe og kage samt mulighed for at

se en udstilling med fotos fra 50 år i børnehaven. Sideløbende er der bål, sminkning og klovnen Knut, der går rundt og klovner. Kl 17 er der afslutning for førskolebørnene, som bliver »smidt ud af vinduet« og taget imod af deres kommende lærere. Kl 17:30 går festen langsomt til ende med et ildshow og fællessang. Tilmelding til sommerfesten sker direkte til børnehaven.

FOTOS: SVEN MIKOLAJEWICZ

Jesper Falk gav eleverne en stomp-workshop...

Stomp til årsmøde

FLENSBORG. Forud for årsmøderne i år havde SSF, SdU og Dansk Centralbibliotek i Flensborg by, Flensborg amt og Sydthønder amt inviteret skoleelever til en stomp-workshop med Jesper Falk. Elever fra Store Vi, Tarp, Jaruplund og Vanderup optrådte så årsmødesøndag i Flensborg. Her

skulle 61 elever fra Jens Jessen Skolen egentlig også deltage, men deres workshop blev desværre ikke til noget i første omgang. De kan dog være helt sikre på, at deres workshop kommer så hurtigt som muligt.

...resultatet blev vist på årsmødepladsen i Flensborg

FIF TIL FERIELÆSNING 2014

Kære forælder
Så er det sommerferie! Og masser af tid til at læse.

Vi vil gerne give dig ideer til at læse løs i sommerferien. Her kan du finde ideer til bøger I kan læse, links til bøger I kan lytte til og film om læsning. Desuden gode tip om læsning. Det allervigtigste tip får du med det samme: **Læs selv! For læsning smitter.**

God læselyst
Dansk lærerforening, Nationalt Videncenter for Læsning og NOTA

LÆS SAMMEN
Sid sammen, oplev sammen, og læs højt for hinanden. Det giver nærvær og fællesskab.

LÆS MED ØRERNE
Turen i bil eller fly bliver kortere med en god historie. Slå ørerne ud og lyt!

LÆS OG TAL
Gode læseoplevelser skal deles med andre. Tal om det du læser, giv gode tips til bøger!

FILM OM LÆSNING
Klik på titlen, og se en film

Læsning begynder i barnevognen
Læsning handler om pulslag og begynder i barnevognen. Lektor Caroline Sehested fortæller hvordan du kan læse med helt små børn.

Teenagere læser når der er tid til det
Børnebibliotekar Henriette Ritz Kylmann mener at sportsbiografier, forbudte serier og læsning på toiletet får teenagere til at læse.

Læs på alle sprog
Leg med sproget, læs højt, og skriv! Det mener lektor Mette Ginman vi skal gøre når vi læser på alle sprog.

9 – VIKALU
S-9 ÅR
Vitello får en kram kæreste
af Kim Fupz Aakeson & Niels Bo Bojesen
En lort med 1000 ben af Morten Dür
Romeo og krage af Gry Kappel Jensen
9-13 ÅR:
Gregor i Underlandet 1 af Suzanne Collins
MGP missionen af Gitte Løkkegaard
Kloden under vand 1 Den druknede soldat af Ida-Marie Rendtorff
13-17 ÅR:
Smertensbarn 1 Den grønne ø af Mette Finderup
Dig og mig ved daggrø
af Sannie Munk Jensen & Glen Ringtved
Liverpool street af Anne C. Voorhoeve

GODE HISTORIER TIL DOWNLOAD
Klik på titlen, og lyt til en god historie
Drengen med heksehjertet 1 af H. Tegtmeier
Drømmer 1 af Pernille Eybye
Låsbry af Søren Jessen
Violinspilleren af Marianne Iben Hansen
I Tosse-Oles time af Brian B. Christensen
Vejene af Nicole Boyle Rødtne